

PORT
PAYÉ
HELLAS

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

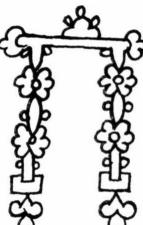
Έλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ό Μητροπολίτης Αττικῆς και Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
Αριθμός φύλλου 111

16 Ιουνίου 2003

Προσωπικοί προβληματισμοί

ώς μπορῶ νά άπομονώσω και νά διαφυλάξω τό δῶρο τῆς πίστης μέσα στό λαβύρινθο τῶν ἀτίθασων λογισμῶν μου ἢ νά περιφρονήσω τούς κυματισμούς, πού κλονίζουν τίν επανάπαυσή μου; Ἡ προθολή ἢ ἡ ὑπόμνηση ἢ ἡ ἀναμέτρηση μέ τίν πίστη ἐνεργοποιοῦν μέσα μου τό αἰσθημα τοῦ δέους. Σέ κάποιες μάλιστα φορές φτάνουν νά κινητοποιοῦν και τίν ἀντίδραση. Στοιχειοθετοῦν μιά ἀτέρμονη σειρά λογικῶν ἢ λογικοφανῶν ἐπιχειρημάτων, πού ἀντιμάχονται τόν προσανατολισμό μου και τίν ἐμπιστοσύνη μου στόν πραγματικό, ἀλλά ὑπερβατικό, κόσμο τοῦ Θεοῦ.

Δεμένος βιολογικά μέ τίν ύλική πραγματικότητα και ὁδοιπορώντας, ἔμπονα, στό μονοπάτι τῆς ἱστορίας, νοιώθω οἰκειότητα και ἄνεση, καθώς προσεγγίζω μέ τίς αἰσθήσεις μου τόν κτιστό κόσμο. "Οταν, γοητευμένος και σέ κατάσταση ἔκστασης, ἐρευνῶ

τίνιν δόμορφιά του καί τίνιν ἀνέλιξή του. Κάποια πράγματα καί φαινόμενα τά ἀναδύω καί τά ἔξηγῶ μόνος μου. Μέ ερευνητικά ὅργανα τίς αἰσθήσεις μου. Καί μέ καθοδηγητή τίς ἐμπειρίες μου. Καί γιά κάποια ἄλλα-πολύπλοκα καί ἀπροσπέλαστα-δέχομαι τή σοφή ἐρμηνεία, πού μοῦ προσφέρουν οἱ ἔξειδικευμένοι ἐπιστήμονες καί οἱ ἐρευνητές τῶν ιστορικῶν ἀναδομῆσεων καί ἀνακατατάξεων.

Αὐτή ἡ δεσμευτική σχέση μου μέ τά ὑλικά δημιουργήματα καί μέ τούς ἐρευνητές τους μέ ἐντυπωσιάζει, ἄλλα καί μέ περιορίζει. Μέ ἐγκλωβίζει στό ὅρατό καί στό χειροπιαστό. Καί μέ κάνει νά θεωρῶ ως πλήρωμα ὕπαρξης καί γνώσης καί ἐμπειρίας τό «φάγωμεν καί πίωμεν, αὔριον γάρ ἀποθνήσκομεν»(Α' Κορινθ. ιε' 32).

Ομως, τό πλέγμα τῆς ὑλικῆς κτίσης δέν εἶναι πανίσχυρο καί στεγανό, ίκανό νά πνίξει μέσα μου τή δίψα γιά τίνιν ὑπέρτατη ἀλήθεια καί γιά τό πρόσωπο τοῦ ὑπερούσιου Δημιουργοῦ. "Ἐρχονται στιγμές, πού ἡ ἀνησυχία μου καί τά ἐρωτηματικά μου ἐγγίζουν τό ἔσχατο. Τό τελευταῖο ὅριο τοῦ ὑλικοῦ μας κόσμου. Ἐκεῖ οἱ αἰσθήσεις μου ἀδρανοῦν, ἐνῶ τά ἐρωτηματικά φορτίζουν τό λογισμό μου. Προβληματίζομαι γιά τό «πέραν τοῦ χώρου καί τοῦ χρόνου». Γιά τίνιν πραγματικότητα, πού δέν τή φωτίζει ὁ προβολέας τῆς ἐπιστήμης καί δέν τίνιν φαύει ἡ διαλεκτική τῆς φιλοσοφίας.

Εκεῖ σταματῶ. Ἀγωνιῶ καί συγκλονίζομαι. Ποιά μπορεῖ νά εἶναι ἡ ἀπόκρισή μου; Νά ἀποφανθῶ, πρόχειρα, δίχως στοιχεῖα χειροπιαστά καί δίχως λογική ἀλυσίδα ἐπιχειρημάτων, πώς ἀπό κεῖ καί πέρα ἐκτείνεται τό «μπδέν» καί τό «χάος»; Ἡ ἀπόφανσή μου αὐτή δέ θά ἔχει ἔρεισμα. Θά εἶναι καθαρή αὐθαιρεσία. Πλάσμα ἀχαλίνωτης φαντασίας, πού ἀντιστρατεύεται στίς ἐμπειρίες μου καί ἀκυρώνει τή λογική μου. "Αν δέν ὑπάρχει ὁ κόσμος τοῦ πνεύματος, ἂν πίσω καί πάνω ἀπό τίνιν ἀπέραντη καί ὑπέρκαλπη Δημιουργία δέν κυριαρχεῖ ὁ ἄπειρος καί αἰώνιος Θεός, πῶς μποροῦμε ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι νά ἐρμηνεύσουμε τήν ἐναρμόνιση τῶν κτισμάτων καί τήν τάξη, πού κυριαρχεῖ στό ἀχανές σύμπαν; "Αν ὁ κόσμος μας εἶναι προϊόν τύχης, μέ ποιά λογική καί μέ ποιά δυναμική ἡ τύχη συγκρότησε τήν ἀρμονία; Ποιά συναρμογή τυχαίων περιστατικῶν γέννησε τήν ἀνθρώπινη σκέψη μας καί ἔδωσε τήν

ώθηση γιά τίν ἐκστρατεία τῆς γνώσης καί γιά τή συναρμογή τῆς πολυδαιδαλης ἐπιστήμης μας;

Εγώ, ως ἀνθρωπος καί τά δισεκατομμύρια τῶν συνανθρώπων μου, πού θηλάζουμε δλοι μαζί τόν πλανήτη μας καί πασπατεύουμε τό ἀπέραντο σύμπαν, ἀποτελοῦμε τή θαυμστή σύνθεση ὕλης καί πνεύματος, πού μᾶς ὅδηγετι στήν ἀναζήτηση τοῦ αἰώνιου Πνεύματος. «Ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάθομεν, καί χάριν ἀντί χάριτος» (Ιωάν. α' 16). «Ολοι μας πάραμε δωρήματα ἀπό τόν ἀνεξάντλητο πλοῦτο τῆς τελειότητας τοῦ Θεοῦ. Καί ἀντλήσαμε τή μιά χάρη μετά τήν ἄλλην καί τήν ἀλυσίδα τῶν εὐλογιῶν, πού δλοκληρώνουν καί ἀναδεικνύουν τήν ὑπαρξή μας. »Αν δέ γινόμασταν ἀποδέκτες δλων αὐτῶν τῶν εὐλογιῶν, δέ θά κημασταν ὀντότητες. Δέ θά νοιώθαμε λογικές καί ὑπεύθυνες ὑπάρχεις. Μέ προσωπικό στοχασμό καί μέ λόγο, πού μεταφέρει στήν τράπεζα τῆς κοινῆς μελέτης καί τῆς κοινῆς γνώσης τό θησαύρισμα τοῦ πνεύματός μας. Μέ δικαίωμα ἐλεύθερης ἐπιλογῆς. Μέ εὐθύνη γιά τίς ἀποφάσεις μας καί γιά τίς πράξεις μας.

Ηύπαρξή μας, μέ δλο τόν πλοῦτο της καί τά χαρίσματά της οντοτήτας διατηρεῖται ως δάσκαλος μας δάσκαλος, πού μᾶς χειραγωγεῖ στήν ἀναζήτηση καί στήν προσέγγιση τοῦ Θεοῦ. «Κατά τήν τέχνην τήν ἐν ἔμοι, δση σοφία κατεσκευάσθη μου τό σῶμα κατανοήσας, ἐκ τοῦ μικροῦ τούτου κατασκευάσματος, τόν μέγαν δημιουργόν ἐνόποτα»(Γρηγορίου Νύσσης: Ποιήσωμεν ἀνθρωπον...). Παρακολουθώντας τήν τεχνική ἀρτιότητα τῆς ὑπαρξής μου, καί κατανοώντας τή σοφία μέ τήν δποία εῖναι κατασκευασμένο τό σῶμα μου, δδηγοῦμαι, ἀπό τό μικρό τούτο τεχνούργημα, στήν κατανόηση τοῦ μεγάλου Δημιουργοῦ. Προσεγγίζω καί καταθέτω τήν πίστη μου στόν ἀπροσπέλαστο Νοῦ. Στήν ἀπειρη Σοφία. Στήν ἀπεριόριστη Ἀγάπη. Στήν Πνηγή τῆς ζωῆς. Στή Δύναμη, πού καταξιώνει τήν ὑπαρξή μου.

Τό «κράχ» τής πενταετίας

Υύτογκόλ ἔβαλε ὁ Χριστόδουλος, μέ μιά πλαδαρή καὶ προβληματική συνέντευξή του, κατά τό πέρασμα ἀπό τόν πέμπτο στόν ἔκτο χρόνο τῆς θητείας του στό Θρόνο τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπιχείρησε νά αὐτοπροβληθεῖ. Νά ἔξαρει τό ἔργο του. Νά διαφημίσει τό μόχθο του. Νά προκαλέσει ἀναβίωση τοῦ χειροκροτήματος. Μέσα στήν πλησμονή τῆς ἐπαρσής του καὶ στή μέθη τῆς φιλοπρωτίας του πρώθησε στή δημοσιότητα μιά συνέντευξη, πού δέν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρά τό πειστήριο τῆς ἀποτυχίας του. Ἐπίσημη ὁμολογία, πώς τά πέντε χρόνια ἔτρεξαν στό κενό. "Η, ἀκριβέστερα, δαπανήθηκαν στήν προβολή τῆς κενότητας καὶ στήν προσβολή τῆς Ὁρθόδοξης εὐαίσθησίας.

Εἶναι χαρακτηριστικό, πώς ἡ ἐπετειακή στάθμευση τοῦ κ. Χριστόδουλου δέν ἄγγιξε τούς λαϊκούς δέκτες. Δέν ἔγινε θέμα εύρυτερης συζήτησης καὶ κίνητρο θαυμαστικῶν ἐκδηλώσεων. Τά μαζικά μέσα ἐνημέρωσης προσπέρασαν, μέ ἐκδηλη τήν ἀδιαφορία, τόν «κομπορρημονοῦντα» θρησκευτικό δικτάτορα καὶ ἀναζήτησαν ἄλλοῦ τά ἐναύσματα γιά τά ἐπίκαιρα καὶ καυτά τους ρεπορτάζ. 'Ο θρησκευτικός τύ-

πος, φορτισμένος καὶ ἀηδιασμένος ἀπό τά ἀρχιερατικά σκάνδαλα, ἰδιαίτερα ἀπό τά εἰδεχθῆ σκάνδαλα τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ περιβάλλοντος, δέ συγκινήθηκε καὶ δέν ἔσκυψε νά προσφέρει μηδέ τήν παραμικρή-ἔστω κατά συνθήκη-ἔκφραση ἀγάπης καὶ εὐλάβειας. 'Ο πολύς κόσμος, ἡ συντριπτική μάζα τοῦ λαοῦ, συνεπαρμένη ἀπό τή μέριμνα καὶ τήν τύρβη τοῦ βίου, δέν ἔρριξε βλέμμα προσοχῆς στήν είδωλοποιημένη ὑπερηφάνεια τοῦ ρασοφόρου, πού ἐπαγγέλλεται-ἀνεπιτυχῶς-συνέχιση τῆς παράδοσης τῶν ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν φωτισμένων Πατέρων μας στόν είκοστό πρῶτο αἰώνα καὶ-μέ τό βηματισμό του-ἀναιρεῖ τήν ἀνταύγεια τῆς πηγαίας ἀποστολικῆς καὶ πατερικῆς ταπεινοφροσύνης.

Μόνο μιά ἐφημερίδα καὶ μόνο ἔνας δημοσιογράφος, ὑπάλληλος της καὶ, ταυτόχρονα, ὑπάλληλος τοῦ Χριστόδουλου, ἔξαρτημα τῆς διασύνδεσης καὶ τῆς σκοτεινῆς διαπλοκῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ δημοσιογραφίας, δέ σταμάτησαν νά τόν λιβανίζουν. 'Η ἐφημερίδα καὶ πρίν καὶ μετά τήν ἀρχιεπισκοπική ἐκλογή, δέν ἔπαιψε νά προβάλλει μονόχνωτα τό Χριστόδουλο καὶ νά στρώνει δάφνες, γιά νά διαβεῖ τιμητικά καὶ θρι-

αμβικά ό ἐκλεκτός της. Καί ὁ δημοσιογράφος, ἐκπρόσωπος τοῦ δημοσιογραφικοῦ συγκροτήματος στὴν ἀρχιεπισκοπική αὐλή καὶ νούντσιος τοῦ προκαθήμενου στὴ δημοσιογραφική οἰκογένεια, λειτούργησε καὶ λειτουργεῖ σά νά εἶναι «στρατευμένος» στὸ ὑπουργῆμα τοῦ κόλακα καὶ «ἐντεταλμένος» νά φιλτράρει τίς ἀναθυμιάσεις καὶ νά ἀνυψώνει τὴν πιό ἀσήμαντη εἰδῆση στὴν περιωπή τῆς πρωτοτυπίας καὶ τῆς κοσμοανακαίνισης.

Αὐτοὶ μόνοι ἀσχολήθηκαν μέ τὴν πενταετή δραστηριότητα τοῦ Χριστόδουλου. Ὁ δημοσιογράφος κατέγραψε καὶ τὸ συγκρότημα δημοσίευσε ἐκτεταμένη συνέντευξή του, μέ τὴν ὅποια παρουσιάζει τά «δῆθεν» κατορθώματά του. Καί, μάλιστα, γιά νά δώσουν ἔμφαση στό γεγονός, μέρες νωρίτερα ἀνακοίνωναν, τὴν ἐπικείμενη δημοσίευσή της καὶ προσπαθοῦσαν νά διεγίρουν τὴν περιέργεια καὶ τό ἐνδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἐφημερίδας τους.

Τελικά ἡ συνέντευξη, μόλις δημοσιεύτηκε, προκάλεσε «κράχ». Ἀντί νά ἀνεβάσει τίς ἀρχιεπισκοπικές μετοχές, τίς καταπόντισε στὴν ἀπαξία. Ἀντί νά βεβαιώσει καὶ νά προσυπογράψει συνέπεια καὶ ὑπευθυνότητα, ἀποκάλυψε πινεῦμα κοσμικῆς ἐλαφρότητας καὶ ἐπικίνδυνης ἀσυνέπειας. Ἀπομυθοποίησε τό εἶδωλο καὶ τίς πληθωρικές ὑποσχέσεις του. Ἀπογοήτευσε τὴν κοινή γνώμη. Πλήγωσε, γιά μιά ἀκόμα φορά, τό κύρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας.

‘Ο κόλακας δημοσιογράφος προσπάθησε, μέ τίς ἐρωτήσεις του, νά περισυλλέξει δέσμες ἀνθέων ἀπό τὴν ἀρχιεπισκοπική δραστηριότητα καὶ νά συμπληρώσει τό στεφάνι τῆς δόξας

του. Καί κατάφερε, χωρίς νά τό ἐπιδιώκει, ἵσως καὶ χωρίς νά τό ὑποπτεύεται, νά ἐπικυρώσει τὴν κρίση τῆς λαϊκῆς πλειοψηφίας, πώς ὁ Χριστόδουλος, πέντε ὀλόκληρα χρόνια, ἀναπαύεται στά μαξιλάρια τῆς χλιδῆς του καὶ πριμοδοτεῖ, μέ τίς ἐπιλογές του, τὴν ἔσχατη καὶ ἀνήκουστη διαφθορά.

Καλῶ τούς ἀναγνῶστες τῆς συγκεκριμένης ἐφημερίδας, πού εἶχαν τὴν εὔχέρεια ἥ τὴν ἀτυχία νά διαβάσουν ἐκείνη τὴν τραγελαφική συνέντευξη, καθώς καὶ τούς δικούς μου ἀναγνῶστες, νά ἐπεξεργαστοῦμε, γιά λίγο, τίς πληροφορίες καὶ τά μηνύματα, πού πρόσφερε ὁ Χριστόδουλος, στό σταθμό τῆς πρώτης πενταετίας του.

1. Τό μεῖζον θέμα.

Τό πρῶτο ἐρώτημα τοῦ κόλακα δημοσιογράφου:

«”Ἄν σᾶς ἔλεγε κάποιος ποιό εἶναι τό κύριο θέμα, πού σᾶς ἀπασχόλησε αὐτά τά χρόνια τί θά ἀπαντούσατε;».

‘Η ἀπάντηση τοῦ προκαθήμενου Χριστόδουλου εἶναι ἔνα μεῖγμα ἐπαρσης καὶ προσπάθειας γιά τή μετάθεση τῶν εύθυνῶν του. Δηλώνει, πώς ἐκεῖνο, πού κυρίως τόν ἀπασχόλησε, ἥταν «νά μιλήσει ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστός στίς καρδιές ὅσο γίνεται περισσότερων συνανθρώπων μας».

‘Ο ἕδιος δείχνει νά αἰσθάνεται ἀπόλυτα συνεπής πρός αὐτή τὴν ἀποστολή. Καί ἐκφράζει τὴν πεποίθησή του αὐτή μέ τούτη τή φράση: «Τό ἔγχειρημά μου δέν ἥταν καὶ δέν εἶναι εὖκολο... Πρέπει νά ὀμολογήσω μέ ἱκανοποίηση, δτι μαζί μέ τό πλεῖστον τῶν σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς Ἱεραρχίας καθώς καὶ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν τῆς Ἐκκλησίας μας πορευό-

μαστε μαρτυροῦντες Χριστόν Σταυρωθέντα καὶ Ἀναστάντα».

Πρώτη παρατήρηση: 'Η ἐκκίνηση τῆς ἀπάντησής του μέ τήν ἰδιοποίηση, ὡς ἀποκλειστικά δικῆς του ὑπευθυνότητας καὶ ἀρμοδιότητας, τοῦ θεμελιακοῦ ἔργου τῆς Ὁρθόδοξης Ἑκκλησίας μας, ἀποκαλύπτει τῇ διόγκωση τῆς ἔπαρσής του. «Τό ἐγχείρημά μου δέν ἥταν καὶ δέν εἶναι εὔκολο». Ο Χριστόδουλος δέ λειτουργεῖ στά πλαίσια τῆς Συνοδικότητας. 'Η μεταφορά τοῦ λυτρωτικοῦ μηνύματος τῆς Ἑκκλησίας στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων δέν εἶναι κεντρική εὐθύνη ὀλόκληρης τῆς Ἱεραρχίας, ἀλλά «ἐγχείρημά του». Οἱ ἄλλοι, οἱ συνεπίσκοποί του καὶ οἱ κληρικοί καὶ οἱ λαϊκοί, συμπορεύονται ὡς κομπάρσοι, ἀναγκασμένοι νά εὐθυγραμμίζονται στά προγράμματά του καὶ στά συνθήματά του.

Δεύτερη παρατήρηση: 'Ἐνω χαρακτηρίζει δικό του «ἐγχείρημα» τόν Εὐαγγελισμό τοῦ λαοῦ, δέν ἔχει τίποτα νά πεῖ γιά τά προγράμματά του καὶ γιά τό μόχθο του. Τί ἔκανε στά πέντε χρόνια, γιά νά φέρει τό Εὐαγγέλιο στίς καρδιές καὶ τίς καρδιές στήν ἀγκαλιά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Κατά τήν ἐκκίνηση τῆς κούρσας του βαυκαλιζόταν, ὅτι οἱ πλατειές μάζες ἔτρεχαν πίσω του καί, ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, μέ τή δυναμική παρουσία του στόν κοινωνικό χῶρο, ἔχει ἀποκτήσει τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ καὶ ἔχει πετύχει τό ψηλότερο ποσοστό τῆς δημοτικότητας. Σήμερα, μετά τή συμπλήρωση τῆς πρώτης πενταετίας, εἶναι κοινό μυστικό, ὅτι ἡ δημοτικότητα τοῦ Χριστόδουλου κύλησε στόν κατήφορο καὶ γιά τό λόγο αὐτό ὁ ἴδιος καὶ οἱ στενοί συνεργάτες του ἀποφεύγουν νά

δώσουν τά ποσοστά, πού προσδιορίζουν οἱ δημοσκοπήσεις. 'Η κατολίσθηση αύτή ἀποδεικνύει, πώς «τό ἐγχείρημά του» δέν ἥταν γνήσιο ἐκκλησιαστικό λειτουργημα καὶ δέν εἶχε ἀπήχηση στίς διφασμένες ἀνθρώπινες καρδιές. Δέν ἀνέκοψε τήν ἀθεΐα καὶ τήν ἐκκοσμίκευση. Καί δέ φώτισε τούς δρίζοντες τῆς Ὁρθόδοξης πνευματικότητας.

'Η ἀπραξία του καὶ ἡ ἀποτυχία τοῦ ἔργου του ἀποτυπώνονται, ἄμεσα καὶ δραματικά, στό Μητροπολιτικό Ναό τῶν Αθηνῶν. Κάθε φορά, πού λειτουργεῖ ὁ Χριστόδουλος, ὁ Ναός εἶναι περίπου ἀδειος. Σέ ἄλλες ἐποχές, ὅταν ταπεινοί λειτουργοί δούλευαν μέ ἀφοσίωση καὶ μέ ιερό πάθος, οἱ πιστοί συνωστίζονταν στόν πρῶτο Ναό τῆς Αθήνας, γιά νά μετάσχουν στό μυστήριο τῆς Εὐχαριστίας καὶ γιά νά ἀκούσουν τήν ἐμπνευσμένη διδαχή. Σήμερα, μέ δεδομένη τήν ἐκρηκτική πύκνωση τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ λεκανοπεδίου καὶ μέ προκαθήμενο καὶ ἱερουργό τόν Χριστόδουλο, τό ἐκκλησίασμα εἶναι τόσο ἀραιό, πού δίνει τό σπίγμα τῆς ὀμαδικῆς διαμαρτυρίας κατά τής κατεστημένης ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης. 'Αραιά καὶ ποῦ κάποια ἡλικιωμένα πρόσωπα, ἐπιμένουν νά ἐκκλησιάζονται ἔκει, πού ἐπιπολάζει ἡ χλιδή καὶ ἡ ἐπίδειξη. 'Ο Χριστόδουλος δέ μάζεψε τόν κόσμο στόν Καθεδρικό Ναό, δέν τόν κατήχησε, δέν τόν ἐμπασε στή μυστική χαρά τῆς κοινωνίας μέ τόν ὑπερούσιο Θεό.

Πέρα, ὅμως, ἀπό αύτές τίς παρατηρήσεις, τά βασικά ἐρωτήματα, πού ἀναδύονται μέσα ἀπό τή θολή ἐξιδανίκευση τῆς πενταετίας, εἶναι τοῦτα: Μέ ποιό ἥθος καὶ μέ ποιό ὑπόδειγμα

καί μέ ποιά πρακτική έδωσε τήν 'Ορθόδοξη μαρτυρία του ό κ. Χριστόδουλος;

'Η μαρτυρία τῆς Θυσίας, τό μήνυμα τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀνάστασης, ἡ μεγάλη προοπτική τοῦ ἔξαιγιασμοῦ καί τῆς ἀνακαίνισης μποροῦν νά προσπελάσουν στίς ἀνθρώπινες καρδιές μέ τό δῆμα τοῦ πληθωρικοῦ καί, συχνά, αὐτοθαυμαστικοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ λόγου; "Η μήπως ἡ λυτρωτική μαρτυρία μπορεῖ νά ἐπικυρωθεῖ καί κατακυρωθεῖ μέ τήν ἐπίδειξη τῆς ἀμετρητῆς καί προκλητικῆς χλιδῆς, πού-ένδεχόμενα-σηματοδοτεῖ τήν παρέλαση ἐνός ἡγεμόνα τῆς παλιᾶς εἰδωλολατρίας, ἀλλά δέ δίνει τό στίγμα ἐνός διακόνου τοῦ Σταυρωμένου Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἐνός γνήσιου ποιμένα τοῦ πληρώματος τῆς Ἔκκλησίας;

'Ο Χριστόδουλος ἰσχυρίζεται, πώς στό διάβα τῶν πέντε χρόνων ἔδωσε μήνυμα. Οἱ πάντες, ὅμως, γνωρίζουν, ἀκόμα καί τά μικρά παιδιά, πώς ἔδωσε δεῖγμα γραφῆς σπάταλης, ἐπιδεικτῆς, ἀνέλεγκτης καί ἐπικίνδυνα ὑποβαθμισμένης ἥθικά ἔξουσίας.

Σπατάλησε 700 ἐκατομμύρια δραχμές γιά νά ἐπισκευάσει τό ἀνάκτορό του καί γιά νά ἔξασφαλίσει τήν καλοπέρασή του.

'Ανύψωσε σέ προτεραιότητα ἰστορικῆς ἀνάγκης τήν ταπείνωση, τήν καθυπόδη τῶν συνιεραρχῶν του καί τήν ἔγκατάσταση τοῦ προσώπου του στήν καθέδρα τοῦ ἀπόλυτου μονάρχη.

"Ανοιξε ἄσκοπο πόλεμο μέ τό Πατριαρχεῖτο τῆς Κωνσταντινούπολης, μέ μόνο ὄραμα καί μέ ἀποκλειστικό στόχο τή δική του ἀναβάθμιση καί τή βαθμιαία προώθησή του στήν τιμή τοῦ Πατριάρχη.

"Εκρυψε τά εἰδεχθῆ σκάνδαλα τῶν ρασοφόρων καί τίμησε τούς σκανδαλοποιούς μέ τήν ὑπερύψωσή τους σέ θρόνους ἐπισκοπικούς καί σέ ἐπάλξεις ὑπεύθυνης ἡγετικῆς προβολῆς.

"Ολα αὐτά τά ἀτοπήματά του τῆς πρώτης προβολῆς καί τά μύρια ὄσα, πού ἐγγράφει στήν ἱστορική του βίβλο μέ τά ξεσπάσματα τῆς φιλοδοξίας του, πάγωσαν τόν ἐνθουσιασμό τοῦ λαοῦ καί ἀκύρωσαν τίς ὑπογραφές τῆς ἀναγνώρισής του. Ἐκεῖνοι, πού τόν χειροκρότησαν, τόν κατακρίνουν. Ἐκεῖνοι, πού τόν ἀνέχτηκαν, τόν ἀποδοκιμάζουν.

* * *

2. Τά ὁμοφυλοφιλικά σκάνδαλα.

Μέ πολύ ἀκομψο τρόπο προσπάθησε νά καλύψει τήν ἐνοχή του ἥ, ἀκριβέστερα, τήν ἀπροσμέτρητη εύθύνη του γιά τίς ἐκρήξεις καί τίς δημοσιοποιήσεις τῶν σκανδάλων, πού προσβάλλουν ἀκόμα καί τόν ἀνδρισμό τῶν ρασοφόρων.

'Ο δημοσιογράφος τῆς καμαρίλας του, πιεσμένος ἀπό τή λαϊκή ἀηδία καί τή γενικευμένη ὁγανάκτηση, ἀναγκάστηκε νά τοῦ ὑποβάλει τορνευμένο καί στρογγυλεμένο τό ἐρώτημα:

«'Ὑπάρχουν, ὅμως καί τά σκάνδαλα τῶν κληρικῶν, πού προκαλοῦν θλίψη καί ἀπογοήτευση στούς πιστούς».

Καί ἐκεῖ σταμάτησε. Δέν προώθησε τό ἐρώτημά του στό τί ἔκανε ὁ Χριστόδουλος, γιά νά ἀπωθήσει τούς σκανδαλοποιούς ἔξω ἀπό τόν πανίερο χῶρο τοῦ Θυσιαστηρίου τῆς Εύχαριστίας. Γιά νά περισώσει τό κύρος τῆς ἀρχιερωσύνης καί τῆς ιερωσύνης. Καί γιά νά ἔξαλείψει τίς ἀφορμές σκανδαλισμοῦ καί ἀντιδράσεων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος.

**Στό πλαδαρό αύτό έρώτημα ό κ.
Χριστόδουλος άπαντησε:**

«'Αντιλαμβάνομαι τά συναισθήματα τῶν πιστῶν, πού θέλουν τούς κληρικούς τους ἀμέμπτους. Κι ἐγώ θλίβομαι, ὅταν μαθαίνω γιά ἀνάξιους κληρικούς. Ἐκεῖνο, πού θέλω νά σᾶς πῶ εἶναι ὅτι ἴσχύει ἐκεῖνο, πού εἴπα στήν 'Ιεραρχία τοῦ 2002, ὅτι "ῆμουν, εἴμαι καί θά εἴμαι ύπερ τῆς καθάρσεως. Δέν μπορεῖ νά γίνονται ἀνεκτοί στήν 'Εκκλησία κληρικοί ὅποιουδήποτε βαθμοῦ, πού σπιλώνουν τήν Ἀγία 'Ιερωσύνη καί γίνονται παραίτιοι σκανδαλισμοῦ τοῦ λαοῦ"».

Αύτά εἴπε καί ἔκλεισε τό θέμα τῶν σκανδάλων καί τῆς κάθαρσης.

Οἱ ἀντιφάσεις εἶναι πρόδηλες.

'Ο Χριστόδουλος εἶναι ύπερ τῆς κάθαρσης..., ἀλλά δέν κάνει κάθαρση.

Μαθαίνει γιά ἀνάξιους κληρικούς, ἀλλά δέν κάνει τό καθῆκον του, ὅπως τοῦ τό ἐπιβάλλουν οἱ 'Ιεροί Κανόνες καί ό Νόμος περί 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων.

Παρακολουθεῖ τό σκανδαλισμό τῶν πιστῶν καί τόν ὄρυμαγδό τῆς δημοσιογραφίας, ἀλλά ἀσπάζεται δημόσια τούς σκανδαλοποιούς, τούς προβάλλει ως φίλους του καί τούς ἔξασφαλίζει πλήρη ἀσυλία.

"Αν ύπάρχει σήμερα στήν 'Εκκλησία κεντρικός ύπευθυνος, πού βαρύνεται μέ τήν ύποχρέωση, νά ἀντιμετωπίζει δυναμικά καί ἀποτελεσματικά τά σκάνδαλα καί νά καθαρίζει τήν αὐλή τῆς 'Εκκλησίας ἀπό τήν κόπρο τοῦ Αὐγείου, αὐτός εἶναι ό Χριστόδουλος. 'Ο Ἀρχιεπίσκοπος καί πρόεδρος τῶν Συνοδικῶν σωμάτων. Καί αὐτός ό ύπευθυνος «μαθαίνει», «θλίβεται», παρακολουθεῖ νά «σπιλώνεται ἡ ἀγία

'Ιερωσύνη» καί, τελικά... συντάσσεται μέ τούς σκανδαλοποιούς. Σταλάζει ἔνα δάκρυ θλίψης, ὅταν πληροφορεῖται τά ἀδραγαθήματα(!) τῶν ἀγαπητῶν του φίλων καί συνιεραρχῶν. Ἀφήνει νά βγεῖ ἀπό μέσα του καί ἔνας στεναγμός. Καί, μετά, κάνει στροφή. Ἀγκαλιάζει τούς σκανδαλοποιούς. Τούς ἀσπάζεται σταυρωτά. Τούς χτυπάει φιλικά στήν πλάτη. Καί τούς σιγοψιθυρίζει: Μή δίνετε σημασία. Ἐγώ εἴμαι ἐδῶ. Φίλος καί ἀδελφός καί συνοδοιπόρος. Θά σᾶς καλύψω. Θά συμπιέσω τίς καταγγελίες στό ἀρχεῖο. Θά σᾶς τιμήσω σάν ἥρωες. Καί θά φροντίσω νά ἐνισχύσω τό τάγμα σας μέ καινούργιους κληρωτούς.

Καί, ἀπό κεῖ καί πέρα...

* * *

3. Τά σημαντικά ἔργα.

Νά περάσουμε σέ μιά τρίτη προβληματική ἔρώτηση.

'Ο δημοσιογράφος, θέλοντας νά δώσει ἀφορμή στόν ἀφέντη του νά ἀπολογηθεῖ γιά τή στεγανή ἀπραξία τῶν πέντε χρόνων, τοῦ ύπεβαλε μιά πλάγια ἔρώτηση:

«Σᾶς κατηγοροῦν ὅτι μιά πενταετία δέν ύπάρχει κάποιο σημαντικό ἔργο στήν 'Εκκλησία».

Καί ἡ ἀπάντηση, χοντροειδέστατα διπλωματική καί καθόλου πειστική:

«'Η 'Εκκλησία δέν ζεῖ καί δέν ἔργάζεται ὅπως ἡ Πολιτεία. Δέν βάζει σέ πρώτη προτεραιότητα τά ἔργα, παρά τό ὅτι καθόλου δέν τά παραθεωρεῖ. 'Ομως τό πρώτο πού προσέχει εἶναι τίς ψυχές τῶν πιστῶν, τόν κλῆρο καί τό λαό... Κι ἄν θά μέ ρωτούσατε ποιό θεωρῶ ως τό σημαντικότερο ἔργο τῆς πενταετίας θά σᾶς ἀπαντοῦσα, ὅτι δέν

είναι κάποιο άπό τά ίδρυματα, που θεμελιώθηκαν ή έγκαινιάσθηκαν, ούτε τά κτίρια, που κατασκευάσθηκαν, άλλα είναι τό έπίδομα γιά τό τρίτο παιδί στή Θράκη...».

"Αν ή μνήμη δύλων μας δέν έχει περάσει άπό τήν περιπέτεια άπότομης σβέσης, μπορεῖ νά αναπλάσει τά προγράμματα καί τίς έπαιγγελίες, που έσπειρε ό κ. Χριστόδουλος, μέ τήν εύκαιρία τής άναρριχησής του στόν άρχιεπισκοπικό θρόνο. Δέ χαρακτήρισε, τότε, ώς «τό σημαντικότερο» θέμα τό έπίδομα γιά τό τρίτο παιδί στήν περιοχή τής Θράκης. Φουσκωμένος άπό τήν έπαρσή του, ύποσχέθηκε... καί τί δέν ύποσχέθηκε. Σέ πρωτό πλάνο άραδιασε τά μεγαλεπίβολα σχέδιά του γιά πρωτοβουλίες πρωτότυπες καί γιά κτίρια έπιβλητικά, που θά κοσμούσαν τήν έλληνική πρωτεύουσα καί θά άποθανάτιζαν τό δόνομά του. "Έταξε καινούργιο, μεγαλόπρεπο Μητροπολιτικό Ναό, άπαράμιλλο Συνοδικό Μέγαρο, Πανεπιστήμιο μέ πλήρη άναπτυξη, Νοσοκομεῖο μέ σύγχρονο έξοπλισμό, Σχολεία δύλων τῶν βαθμίδων, Βρεφονηπιακούς Σταθμούς σέ δύλες τίς Μητροπολιτικές περιφέρειες, Οίκο εύγηρίας γιά τούς ύπερήλικες Μητροπολίτες καί άλλα καί άλλα. Οί ύποσχέσεις του, τά «Θά...» του σαλπίζονταν γιά μῆνες καί γιά χρόνια άπό τά παράθυρα τής τηλοφίας καί γέμιζαν τίς σελίδες τῶν έκκλησιαστικῶν έντυπων. "Ένας άπό τούς παλιούς Μητροπολίτες, ό Κορίνθου Παντελεήμων, θέλοντας νά τόν πικάρει ή νά τόν ξεμπροστιάσει, σηκώθηκε, κατά τήν πρώτη Σύνοδο τής Ιεραρχίας μέ πρόεδρο τό Χριστόδουλο καί εἶπε: «Καί μόνο τά μισά άπό αύτά, που ύποσχέθηκε ό Μακαριώτατος, ἀν

πραγματοποιήσει, θά μείνει στήν ίστορία ως ρέκτης καί άνακαινιστής».

'Οστόσο, όχι μόνο τά μισά έργα δέν πραγματοποίησε ό Χριστόδουλος, άλλα ούτε τό ένα έκατοστό άπό αύτά, που έταξε.

Καί έρχεται τώρα, πέντε χρόνια μετά τίς ύποσχέσεις, νά μᾶς πεῖ, ότι άφησε στήν άκρη τά δευτερεύοντα έργα, δηλαδή τίς οίκοδομές καί τά ίδρυματα, που σχεδίαζε νά στεγάσει στίς μεγαλόπρεπες οίκοδομές, γιά νά άσχοληθεί μέ τό μεῖζον, τό σημαντικότερο έργο, τήν παροχή τοῦ έπιδόματος στό τρίτο παιδί, που γεννιέται στήν περιοχή τής Θράκης.

Θαυμάστε είλικρίνεια καί συνέπεια. 'Απολογισμό έργων ένός έκκλησιαστικοῦ ήγέτη καί άφορμές καύχησης γιά τό μόχθο μᾶς δύλοκληρης πενταετίας.

* * *

4. Τό έπίδομα.

'Η καύχησή του καί ή διαλεκτική του μᾶς ύποχρεώνουν νά δώσουμε καί μεῖς περισσότερη προσοχή στή διαδικασία τοῦ έπιδόματος καί νά ένημερώσουμε εύρυτερα τούς άναγνῶστες μας καί γιά τήν προέλευση τῶν χρημάτων, άλλα καί γιά τήν άποτελεσματικότητά του.

'Ο κ. Χριστόδουλος άποκαλύπτει στήν έπιμαχη συνέντευξή του: «Ξεκινήσαμε δίνοντας τό έπίδομα σέ 120 οίκογένειες καί σήμερα τό παίρνουν πάνω άπό 800».

'Η πρώτη παρατήρησή μας άναφερεται στήν πηγή τής χρηματοδότησης.

Τά χρήματα, που άπαιτούνται γιά τήν παροχή τοῦ έπιδόματος στό τρίτο παιδί τής Θράκης, δέν έκταμιεύονται άπό τά ταμεῖα τής Έκκλησίας. 'Οργανισμοί, όπως Τράπεζες καί ίδιωτες προθυμοποιήθηκαν νά καλύψουν τή

δαπάνη. Καί μέ τίς δικές τους παροχές ἐπιδοτοῦνται οἱ καινούργιες πολύτεκνες οἰκογένειες.

‘Ο κ. Χριστόδουλος, ό ἄνθρωπος μέ τίς μυθικές ἀποδοχές, δέν ἐμφανίστηκε νά προσφέρει ούτε μιά δραχμή, γιά τήν ἐπιδότηση τοῦ τρίτου παιδιοῦ. Σπαταλάει ποσά ὑπέρογκα γιά τήν ἔξασφάλιση τῆς χλιδῆς του. Δέ διαθέτει, ὅμως δραχμή γιά ἔνα ἔργο, πού τό θεωρεῖ «τό σημαντικότερο ὅλων».

‘Η δεύτερη παρατήρησή μας ἀναλύει τό ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς «σημαντικῆς»(!!) προσπάθειας.

‘Ο κ. Χριστόδουλος δηλώνει, πώς τόν πρῶτο χρόνο τῆς ἐπιδότησης, ἐπιδοτήθηκαν 120 οἰκογένειες. Μέ δεδομένο τό γεγονός, ὅτι ἡ ἐπιδότηση συνεχίζεται ἐπί πέντε χρόνια καί μέ τή συλλογιστική, ὅτι κάθε χρόνο ἔχουμε τόν ἴδιο ἀριθμό νέων γεννήσεων, θά ἔπρεπε οἱ ἐπιδοτήσεις νά φτάσουν τίς 600. ‘Αντί αύτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ, δηλώνεται, πώς ἔχουν ἀνεβεῖ στίς 800. ‘Αρα ἔχουμε μιά αὖξηση 200 γεννήσεων κατά τήν πενταετία, σ’ ὅλοκληρη τή Θράκη. ‘Η, γιά νά κάνουμε τή σχετική ἀνάλυση, 40 γεννήσεων κάθε χρόνο

στήν ἔκταση τῶν τεσσάρων ‘Ιερῶν Μητροπόλεων.” Ή, δέκα παιδιά σέ κάθε Μητρόπολη.

“Ισως ό Ἀρχιεπίσκοπος νά πίστεψε, πώς, μέ τήν αὖξηση αύτή τῶν δέκα παιδιῶν στήν κάθε μιά ἀπό τίς τέσσερες ἀκριτικές Μητροπόλεις τῆς Θράκης, ἔλυσε τό δημογραφικό πρόβλημα τῆς Ἑλλάδας μας.

‘Έμετς, δυστυχῶς, δέν τό πιστεύουμε.

* * *

Αύτά εἶναι, στό σύνολό τους καί μέ τή σχετική ἀνάλυσή τους, τά «σημαντικά»(!!) ἔργα, πού πραγματοποίησε ό Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος κατά τό διάστημα τῆς πενταετίας καί, πού τά διαφήμισε μέ τή συνέντευξή του στήν ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος». “Ένα στρογγυλό μηδενικό. “Ένα ἔναυσμα γιά ἀπογοήτευση. Μιά αίτια γιά κλάμα.

Ταλαίπωρη ἑλληνική Ἐκκλησία μας! ‘Ο προκαθήμενός σου σέ φορτίζει κάθε μέρα μέ τά φούμαρα τῆς κοσμικῆς ἐπίδειξης. Καί σέ πληγώνει μέ τό σπλέτο τῆς ὑποκρισίας.

**Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ**

Παππα-Γιάννη

“Οπου νά σταθεῖς καί ὅπου νά βρεθεῖς, ἀκοῦς τά ἀνδραγαθήματα τῶν ὁμοφυλόφιλων δεσποτάδων.

Καί ἔκενοι κορδώνονται, σά νά μή συμβαίνει τίποτα.

Καί ὁ Χριστόδουλος καμώνεται, πώς θλίβεται. ‘Άλλα δέν ὁμολογεῖ, ὅτι τούς τρέμει!!!

**Φιλικά
Παππα-Γιώργης**

Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος:

«Άντιλαμβάνομαι τά συναίσθηματα τῶν πιστῶν, πού θέλουν τούς κληρικούς τους ἀμέμπτους. Κι ἐγώ θλίβομαι, ὅταν μαθαίνω γιά ἀνάξιους κληρικούς...».

(Τύπος τῆς Κυριακῆς 20-4-2003)

«ΑΦΗΚΑΤΕ ΤΑ ΒΑΡΥΤΕΡΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ...».

ήμερα θὰ ἀναφερθοῦμε στὶς δηλώσεις, ποὺ ἔγιναν κατὰ τὸ πρόσφατο παρελθὸν ἀπὸ δυὸ ἀξιόλογους καὶ σοβαροὺς Ἀρχιερεῖς.

‘Οπρώτος ἐμφανίσθηκε στὶς ὄθόνες τῶν τηλεοράσεων μὲ τὰ ἀρχιερατικά του διάσημα τὴν περίοδο τῶν Ἀπόκρεω καὶ καταφέρθηκε κατὰ τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ καρναβαλιοῦ, ποὺ ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες λάμβαναν χώρα σὲ πόλη τῆς ἐπαρχίας του.

‘Ο Δεύτερος λίγες ἡμέρες ἀργότερα, ἐμφανίσθηκε καὶ αὐτὸς στὶς ὄθόνες τῶν τηλεοράσεων, καὶ πάλι μὲ τὰ ἀρχιερατικά του διάσημα, καὶ ἐνωσε τὴ φωνή του μὲ τὶς διαμαρτυρίες τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, ποὺ ἀντιδροῦσαν στὴ δημιουργία χωματερῆς γιὰ τὴν ύποδοχὴ τῶν ἀποριμμάτων.

Δὲν θὰ διαφωνήσουμε μὲ τὶς παρεμβάσεις αὐτὲς τῶν δυὸ καλῶν μας Ἐπισκόπων στὰ παραπάνω θέματα. Αὐτὲς ὅμως καθεαυτὲς τὶς περιπτώσεις θὰ τὶς χαρακτηρίσουμε ἐπουσιώδεις. Γιατί, ναὶ μὲν οἱ ἐκδηλώσεις τοῦ καρναβαλιοῦ ἔχουν εἰδωλολατρικὲς καταβολὲς καὶ εἶναι ξένες καὶ ἀντίθετες πρὸς τὶς ἐκκλησιαστικές μας παραδόσεις, ὅμως ὁ πιστὸς λαός μας δὲν βλέπει τὸ θέμα σαυτές του τὶς διαστάσεις, ἀλλὰ ἄκριτα καὶ, ἀν θέλετε, ἐπιπόλαια συμμετέχει σὲ μιὰ εὔ-

καιρία γλεντιοῦ καὶ ἀποκοπῆς ἀπὸ τὴ ρουτίνα τῶν καθημερινῶν προβλημάτων. Καὶ τὸ ἄλλο θέμα τῆς χωματερῆς! ‘Οσο καὶ ἀν ἐνδιέφερε τοὺς κατοίκους αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας, ὅπως ἐκεῖνοι τὸ ἔβλεπαν, πάντως δὲν ἦταν ἀπὸ τὰ θέματα ἐκεῖνα, ποὺ ἐπρεπε ἰδιαίτερα νὰ ἀπασχολήσουν τὸ Μητροπολίτη καὶ μάλιστα μὲ αὐτὲς τὶς κραυγαλέες παρεμβάσεις του.

‘Αναφέραμε τὶς δυὸ αὐτὲς περιπτώσεις γιὰ νὰ καταλήξουμε καὶ νὰ διατυπώσουμε τούτη τὴν ἀπορία μας. Μόνο τὰ δυὸ αὐτὰ ἐπουσιώδη καὶ ἐν πολλοῖς ἐξω-εκκλησιαστικὰ περιστατικὰ ἐκέντρισαν τὴ συνείδηση τῶν δυὸ καλῶν μας. Ἐπισκόπων, ὥστε νὰ ἐμφανισθοῦν στοὺς δεκτεῖς τῶν τηλεοράσεων καὶ νὰ διατυπώσουν ἔντονα τὸν ἐλεγκτικό τους λόγο; Γιατί δὲν τοὺς εἰδάμε οὕτε τοὺς ἀκούσαμε ποτὲ κατὰ τὸ παρελθόν, μὲ ὅποια ἴδιότητα εἶχαν τότε, νὰ ύψωσουν ἔντονη τὴ φωνή τους καὶ τὶς διαμαρτυρίες τους γιὰ ἄλλα σοβαρότατα ζητήματα, ποὺ κινοῦνται στὸ χῶρο τῆς διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας, μολύνουν τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἀτμόσφαιρα, σκανδαλίζουν τὸ ποίμνιο καὶ πλήττουν βαρύτατα τὸ κύρος καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ποιμένων της. Σεβασμιώτατοι, «Ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου» καὶ «ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον»; γιὰ νὰ

καταφύγουμε στοὺς λόγους τοῦ Κυρίου μας.

Καὶ γιὰ νὰ γίνουμε πιὸ συγκεκριμένοι.

ΔΕΝ σᾶς εἰδαμε οὔτε σᾶς ἀκούσαμε νὰ διατυπώσετε, ἐξίσου ἐντονα καὶ κραυγαλέα, τὸν ἀντιρρητικό σας λόγο, ὅταν τὸν Αὔγουστο τοῦ 1993, μέσα στὴν παρακλητική περίοδο, ἐπιβλήθηκαν, χωρὶς καμιὰ ἀπολύτως κανονικὴ διαδικασία, τὰ ἀνύπαρκτα καὶ ἀνυπόστατα «ἐπιτίμια ἀκοινωνῆσίας» στοὺς τρεῖς ἐντιμους καὶ ἀγωνιστὲς Μητροπολίτες. Τραγικὸ γεγονός, ποὺ θὰ καταγραφεῖ μὲ τὰ μελανότερα γράμματα στὶς σελίδες τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ιστορίας.

ΔΕΝ σᾶς εἰδαμε οὔτε σᾶς ἀκούσαμε νὰ ἀντιδράσετε μὲ τὸ ἴδιο σθένος, ὅταν τὸ Ἀνώτατο Ἀκυρωτικὸ Δικαστήριο, μὲ τριάντα καὶ πλέον ἀποφάσεις του ἀκύρων τὴν μία κατόπιν τῆς ἄλλης ὅλες τὶς παράνομες ἐνέργειες τῆς διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἀκολούθησαν ἐπάνω στὸ θέμα τῶν διώξεων τῶν δικαιωθέντων δώδεκα «ἐκπτώτων» Ἀρχιερέων.

ΔΕΝ σᾶς εἰδαμε οὔτε σᾶς ἀκούσαμε νὰ ἀντιδράσετε, ὅταν ἡ Εἰσαγγελικὴ Ἀρχὴ ἄσκησε ποινικὴ δίωξη κατὰ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου καὶ μελῶν τῆς Ἱεραρχίας, γιὰ παραβίαση τοῦ Συντάγματος, τῶν οἰκείων νόμων καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀφενὸς γιὰ τὴ μὴ συμμόρφωση καὶ ἀποκατάσταση τῶν δικαιωθέντων δώδεκα Ἀρχιερέων καὶ ἀφετέρου γιὰ ὅσες παρανομίες ἔλαβαν χώρα στὴν «παρωδία δίκης» (βλ. κ. Χριστόδουλο) τοῦ μαρτυρικοῦ Μητροπολίτη Λαρίσης Θεολόγου. Μὲ ἀνορθόδοξη ὄμως παρέμβαση τῆς πολιτείας ἡ δίωξη αὐτὴ «ἀνεστάλη» καὶ δὲν εἶχε περαιτέρω συνέχεια.

ΔΕΝ σᾶς εἰδαμε οὔτε σᾶς ἀκούσαμε

νὰ ύψωσετε τὴ φωνή σας, ὅταν δημοσιεύθηκαν στὸν τύπο καὶ περιηλθαν καὶ στὴ Σύνοδο ἐπιστολές ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων, μὲ τὶς ὁποῖες ἀνταλλάσσονταν βαρύτατοι χαρακτηρισμοὶ καὶ στὶς ὁποῖες γίνεται λόγος γιὰ «ἔξαγωγὴ κιναίδων», «εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἀλητείαν» καὶ ἄλλα ἥχηρὰ παρόμοια.

ΔΕΝ σᾶς εἰδαμε οὔτε σᾶς ἀκούσαμε νὰ ἐκρήγνυται ἡ ἀρχιερατικὴ σας συνειδηση, ὅταν, ἐνῷ ἔρχεται στὴ δημοσιότητα ἀπὸ τὰ Μ.Μ.Ε. δημοσιογραφικὸ ὑλικό, ποὺ ἀφορᾶ σὲ ίδιόρρυθμες καὶ παράξενες συμπεριφορὲς κληρικῶν, μάλιστα δὲ καὶ μεγαλόσχημων, ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση, καίτοι ὄφειλε μὲ τὰ θεσμοθετημένα ὅργανα τῆς νὰ ἐρευνήσει καὶ νὰ ἐλέγξει τὰ καταγγελλόμενα, τὰ ἀντιπαρέρχεται καὶ, τὸ χειρότερο, τὰ συγκαλύπτει. Ἀναζητήσατε σχετικὴ ἐπιβεβαίωση σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες συνεδρίες τῆς Συνόδου.

ΔΕΝ σᾶς εἰδαμε οὔτε σᾶς ἀκούσαμε νὰ βγῆτε στὶς τηλεοράσεις καὶ τὰ ραδιόφωνα, γιὰ νὰ ἐκφράσετε τὸν ἀποτροπιασμό σας γιὰ ὅσα συνέβησαν στὸ Προσκύνημα τῶν Τεμπῶν στὴ Λάρισα μὲ τὴ βαρύτατη καταδίκη γιὰ κακούργημα σὲ κάθειρη ὀκτώ (8) ἐτῶν καὶ δυὸ κληρικῶν (!) τῆς πολύπαθης αὐτῆς Μητρόπολης. Νὰ καταγγείλετε τὰ ὅσα συνέβησαν καὶ νὰ ζητήσετε τὸν ἀμεσοκαταλογισμὸ εὐθυνῶν σὲ ὅσους εἶχαν τὴν εὐθύνη τοῦ διοικισμοῦ τους.

ΔΕΝ σᾶς εἰδαμε οὔτε σᾶς ἀκούσαμε νὰ ζητᾶτε ἐρευνα καὶ ἀνακρίσεις γιὰ ὅσους χειροτονοῦν νέα παιδιά, καὶ μάλιστα σὲ Ἀρχιμανδρίτες, ὅταν κάποιο (-α) ἀπαυτὰ μπροστὰ στὰ ἔκπληκτα μάτια τῶν τηλεθεατῶν ἐντοπίζεται ἀπὸ δημοσιο-

Σχέση προσωπική καί κενωτική.

Μητροπολίτης Ιωαννίνων κ. Θεόκλητος, σέ συνέντευξή του σήν εφημερίδα «Τά Νέα» (9-12-2002), εἶπε μεταξύ ἄλλων: «Η βασική διδασκαλία τῆς Ἀποκάλυψης εἶναι ὅτι ὁ ἀνθρώπος πρέπει νά ἀποκτήσει μιὰ ἄμεση σχέση μέ τὸν Θεό. Σχέση προσωπική». Χωρίς νά εἶναι πολύ σαφές, ἀπό τὴν ὅλη συνέντευξη, πῶς θεωρεῖ ὁ Σεβασμιώτατος τὴν ἄμεση καί προσωπική σχέση μέ τὸ Θεό, ἡ θέση του αὐτή ἀξίζει νά προσέχθει. Η σχέση, πράγματι, τοῦ ἀνθρώπου με τὸ Θεό δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι προσωπική, γιατί καί τά δύο μέρη εἶναι πρόσωπα. Ὁ μέν Θεός εἶναι πρόσωπον «ἀφ' Ἔαυτοῦ», τό

κατ' ἔξοχήν Πρόσωπο. Ὁ δέ ἄνθρωπος, πλασμένος κατ' εἰκόνα Θεοῦ, εἶναι προικισμένος μέ σόλα τά γνωρίσματα τοῦ προσώπου. Ἐχει προσωπικότητα δοτή ἀπό τὸ Θεό, ἀλλ' αὐτοδύναμη καί ἐλεύθερη.

Μένει κανείς ἐνεός ἀνάλογισθεὶ τὴν ἀπύθμενη κένωση τοῦ Παντοδύναμου Δημιουργοῦ μέ σκοπό νά ἔλθει σε ἐπαφή μέ τὸ πλάσμα Του. Ἐνα ἀσύλληπτο σκίτημα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ κατέστησε δυνατή τὴ σχέση Θεοῦ καί ἀνθρώπου. Ὁ Θεός εὐδόκησε νά πλάσει τὸν ἀνθρώπο έλευθερη προσωπικότητα, για νά μπορεῖ νά συνδιαλέγεται μαζί του μέ οἰκειότητα, ώς Πατέρας πρός παιδί. Καί δέν συνομιλεῖ ἀπλῶς,

γράφους καί ὄμοιογεῖ ἀπὸ τὴν τηλεόραση ἥθικὲς διαστροφές.

ΔΕΝ σᾶς εἴδαμε οὕτε σᾶς ἀκούσαμε νὰ διαμαρτύρεσθε, ὅπως τό πράξατε γιὰ τὸ καρναβάλι καί τὶς χωματερές, ὅταν γιὰ σοβαρότατες καταγγελίες ιδιόρρυθμων συμπεριφορῶν ἀκολουθεῖται μὲ τεχνάσματα καί νομικίστικες κατασκευές, ποὺ ἀπάδουν πρὸς τὸ κανονικὸ δίκαιο καί τὴν ἐκκλησιαστικὴ τάξη, παρελκυστικὴ τακτικὴ μὲ βέβαιη κατάληξη τὴ συγκάλυψη.

Σεβασμιώτατοι, γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα ποὺ συνταράσσουν καὶ συγκλονίζουν τὸν ἐκκλησιαστικό μας χῶρο, καὶ αὐτὸ ἀσφαλῶς τὸ γνωρίζετε, δὲν ἀκούσαμε τὸν ἐλεγκτικὸ καὶ ἀντιρρητικό σας λόγο. Καὶ μόνο τὸ «καρναβάλι» καὶ οἱ «χωματερές» σᾶς μάραναν; Καὶ μάλιστα

τόσο πολύ σᾶς ἐνόχλησαν, ὥστε νὰ ἀναγκασθῆτε νὰ βγῆτε στὶς τηλεοράσεις καὶ νὰ διαμαρτυρηθῆτε ἐντονα;

Ἐδῶ ἡ ἀπάντηση εἶναι μία. Καὶ τὴ διατυπώνουμε εὐθέως, χωρὶς ἐπιφυλάξεις καὶ ἐνδοιασμούς. Γιὰ τὸ καρναβάλι καὶ τὶς χωματερὲς ὄμιλοῦμε ἐπὶ τοῦ ἀσφαλοῦς, χωρὶς φόβο, καὶ μάλιστα μὲ δείκτη τὴν προβολή. Ἐνῶ ἡ προσέγγιση στὰ ἄλλα θέματα, τὰ τραγικὰ καὶ θλιβερά, ποὺ συγκλονίζουν τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει κόστος. Καὶ κόστος μεγάλο. Καὶ τέτοιο κόστος οὕτε τὴ διάθεση ἔχετε οὕτε καὶ τολμᾶτε νὰ τὸ ἀναλάβετε. Μὲ τὴν τραγικὴ κατάληξη τὰ πράγματα νὰ βαίνουν ἀπὸ τὸ κακὸ στὸ χειρότερο. Ὁ καλὸς Θεὸς ἀς βάλει τὸ χέρι Του.

άλλα τόν «έκλιπαρεῖ»: «δός μοι, μίέ, σήν καρδίαν» (Παρ. κγ' 26), χωρίς νά τόν ἔξαναγκάζει νά ἀνταποκριθεῖ θετικά. Ή πορεία τῶν σχέσεων Θεοῦ καί ἀνθρώπων δέν ἀκολουθεῖ τήν πεπατημένη. Κυριαρχεῖ τό ἀπρόοπτο τῶν ἐπιλογῶν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος εἶναι ἐλεύθερος, εἴτε νά ἀναγνωρίσει τήν αὐθεντία τοῦ Θεοῦ καί νά ύποταγεῖ σέ Αὐτόν, εἴτε νά Τόν ἀπορρίψει. Ό Θεός, πάντως, οὐδέποτε ἀποστρέφεται τό πλάσμα Του. Οὐδέποτε παύει νά τό καλεῖ: «ἰδού ἔστηκα ἐπὶ τήν θύραν καί κρούω...» (Ἀποκ. γ' 20).

Ή πόρτα τοῦ πλάσματος δέν ἀνοίγει πάντοτε. Παρά ταῦτα, ὁ Κύριος τῶν Δυνάμεων στέκεται ἔξω, κρούει καί περιμένει. Μόνο ἔνας Πανάγαθος Θεός, πού φλέγεται ἀπό ἀσύληπτη ἀγάπη, μπορεῖ νά φτάσει σέ τέτοιο βάθος κενώσεως. Αὔτη ἡ ἀπειρινότητη κένωση καθιστᾶ τήν ἀνθρώπινη ἐλευθερία μεγαλειώδη καί συνάμα τραγική. Μεγαλειώδη, γιατί δίνει τή δυνατότητα στόν ἀνθρωπο νά φτάσει στή μακαριότητα τῆς θεϊκῆς ἀγκάλης, στήν κατά χάρη θέωση, στό «καθ' ὄμοιώσιν». Τραγική, γιατί, ἀντίθετα, μπορεῖ νά τόν δαιμονοποιήσει. Ή νιτσεϊκή «θανάτωση» τοῦ Θεοῦ, π.χ., ὅπου κηρύχθηκε, δέν ἦταν ὥριμος καρπός τῆς ιστορικῆς ἀνελίξεως τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ὅπως διατυπανίζεται ἀπό κάποιους. ⁷ Ήταν ἐπιλογή τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας: «πέθανε ὁ Θεός, γιατί δέν θέλω νά ἔχω σχέσεις μαζί Του. Γιατί Τόν μισῶ! Άλλ' ἐπειδή κανείς δέν μπορεῖ νά καταργήσει τόν αἴδιο Θεό, οὔτε νά σβήσει τή φλόγα τῆς ἀγάπης Του, ὅποιος Τόν ἀρνεῖται αὐτοκαταδικάζεται νά ζει ἐνώπιόν Του ώς ξένος καί ἔχθρός, πού δέν μπορεῖ πιά νά ἀγαπήσει. Ή ἀσβεστη φλόγα τῆς θείας ἀγάπης, τήν ὅποια μισεῖ, θά εἶναι γιαυτόν «πῦρ καταναλίσκον» (Ἐβρ. ιβ' 29). Αὔτη εἶναι ή τραγωδία τῆς κολάσεως, ἐπιλογή τοῦ αὐταπατημένου ἀνθρώπου....

Γιά νά ἔλθει κανείς σέ προσωπική σχέση μέ τό Θεό, πρέπει νά λαχταρᾶ νά ἀκούει τή θεία φωνή: «Λάλει, Κύριε, ὅτι ἀκούεις ὁ δοῦλός σου» (Α' Βασ. γ' 9). Πρέπει, ἀκόμα, νά εἶναι σέ ἐτοιμότητα νά ἐκτελέσει τίς θείες ἐντολές: «Δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τό θέλημά σου, ὅτι σύ εἶς ὁ Θεός μου» (Ψαλμ. ρμβ' 10). Αύτό τό φρόνημα εἶναι, πού καθορίζει τούς ἄξονες τῆς ὑπακοῆς πρός τόν Θεό: σκίρτημα γιά τήν παρουσία καί τή γνώση τοῦ Θεοῦ, ύποταγή στό θέλημά Του, λαχτάρα γιά τήν τήρηση τῶν ἀγίων ἐντολῶν Του.⁸ Άν ὁ ἀνθρωπος ἦταν ὅπως βγῆκε ἀπό τά χέρια τοῦ Δημιουργοῦ, οί ἄξονες αύτοί θά ἀποτελοῦσαν τό φυσιολογικό πλαίσιο τῆς ὑπάρξεώς του. Μετά τήν πτώση, ὅμως, τῶν πρωτοπλάστων τό φυσιολογικό ἔγινε ἄθλος, πού θέλει κόπους καί ἀγώνες ἰσόβιους γιά νά ἐπιτευχθεῖ. Ή αγαστή σχέση μέ τό Θεό εἶναι πορεία ζωῆς σταυρίκη. «Οστις θέλει ὁπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἔαυτόν καί ἀράτω τόν σταύρον αύτοῦ καί ἀκολουθείτω μοι» (Μαρκ. η' 34). Ή ἐν Χριστῷ ζωή εἶναι χωρίς ἀμφιβολία «πύλη» καί «ὅδός ἀπάγουσα εἰς τήν ζωῆν», ἀναπόφευκτα «στενή καί τεθλιμμένη», καί ώς ἐκ τούτου «όλιγοι εἰσίν οι εύρισκοντες αὐτήν» (πρβλ. Ματθ. ζ' 14). Εἶναι, ὅμως, συμπόρευση μέ τό Χριστό στήν ἐνδοξή πορεία Του πρός τό Σταυρό καί τήν Ἀνάσταση.

Σάν πολεμικός παιάνας ἥχει ἔνα σχετικό τροπάριο τῶν αἰνων τῆς Μ. Δευτέρας: «Δεῦτε οὖν καί ἡμεῖς, κεκαθαρμέναις διανοίαις (μέ καθαρό νοῦ), συμπορευθῶμεν αὐτῷ (τῷ Χριστῷ) καί συσταυρωθῶμεν καί νεκρωθῶμεν δι' αὐτόν ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς (ἄς ἀπαλλαγοῦμε πρός χάρη Του ἀπό τίς ἡδονές τοῦ βίου)· ἵνα καί συζήσωμεν αὐτῷ καί ἀκούσωμεν βοῶντος αὐτοῦ (γιά νά ζήσουμε μαζί Του καί νά Τόν ἀκούσουμε νά λέει)... ἀναβαίνω πρός τόν Πατέρα ... καί συνανυψῶ ὑμᾶς (καί σᾶς ἀνεβάζω μαζί Μου)

εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν!»

Οἱ πόνοι καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν πιστῶν, πού ἀγάπησαν τὸ Χριστό, ποιμένων καὶ ποιμενούμενων, δέν ἄφησαν ἀδιάφορη τῇ θείᾳ ἀγάπη. Ἡκένωση τοῦ παντοδύναμου Κυρίου τῶν Δυνάμεων δέν γνωρίζει ὥρια. Ἐπινοεῖ καὶ κατέρχεται καὶ ἄλλα, χαμηλότερα σκαλοπάτια. Ἀν καὶ Θεός, γίνεται ἄνθρωπος θνητός καὶ μπαίνει στήν ιστορία. Ἐρχεται στόν κόσμο «δίκαιος καὶ σώζων αὐτός, πραῆς καὶ ἐπιβεβηκώς ἐπί ύποζύγιον καὶ πῶλον νέον» (Ζαχ. θ' 9). Ὁχι σάν πανίσχυρος δυνάστης. Δέν κάνει ἐπίδειξη δυνάμεως γιά νά διορθώσει τά κακῶς κείμενα, ἀδιαφορώντας γιά τίς ὅποιες «παράπλευρες ἀπώλειες» καὶ δέν ἀναγκάζει τούς πάντες νά ύποταχθοῦν. Δέν ντύνεται μέ χρυσοκέντητες στολές καὶ ἀδαμαντοκόλλητα καλύμματα κεφαλῆς, οὔτε μέ τηβένους ψηλῆς σοφίας, ὡς ἐκπρόσωπος τάχα τοῦ Θεοῦ, γιά νά ἐκμηδενίσει μέ ὄγκους μεγαλοπρέπειας κάθε προβληματισμό γιά τήν αὐθεντία του. Γίνεται ἄνθρωπος δικαιοσύνης, χωρίς διπλωματικούς ἐλιγμούς, φτωχός, ταπεινός, ἔξουθενωμένος, ἀναζητώντας τό πλάσμα Του τό ἀπολωλός. Γίνεται τό πᾶν γιαυτό, προκειμένου νά το πείσει νά ἐπιθυμήσει τή σωτηρία, πού τού προσφέρει. Θέλει νά πείσει. Ὁχι νά ἔξαναγκάσει.

Ο ιερός Χρυσόστομος σέ ἔνα θαυμάσιο κείμενο (PG 58, 700), σάν ἄριστος δραματουργός, θέτει στά χείλη τοῦ Κυρίου τόν ἔξης μονόλογο, πού ἔχει ἀποδέκτη τόν ἄνθρωπο: «Ἐγώ ὣν δίδωμι οὐκ ἀπαιτῶ σε μισθόν, ἀλλά καὶ αὐτοῦ τούτου μισθόν σοι προσοφείλω, ἀν τοῖς ἐμοῖς χρήσασθαι βουληθῆς ἅπασι (γιά ὅσα σοῦ δίνω δέν σοῦ ζητῶ μισθό, ἀλλά μᾶλλον σοῦ ὄφείλω καὶ ἀπό πάνω μισθό ἄν θελήσεις νά χρησιμοποιήσεις ὅλα, ὅσα ἔχω). Τί ταύτης γένοιτ' ἄν ίσον τῆς φιλοτιμίας (γενναιοδωρίας);

Ἐγώ (εἶμαι γιά σένα) πατήρ, ἐγώ ἀδελφός, ἐγώ νυμφίος, ἐγώ οἰκία, ἐγώ τροφή, ἐγώ ἴματιον, ἐγώ ρίζα, ἐγώ θεμέλιος, πᾶν ὅπερ ἄν θέλης ἐγώ μηδενός ἐν χρείᾳ καταστῆς (τίποτε δέν θά σοῦ λείψει). Ἐγώ καὶ δουλεύσω· ἥλθον γάρ διακονῆσαι, οὐ διακονηθῆναι (θά γίνω δοῦλος, γιατί ἥλθα νά ύπηρετήσω ὅχι νά Μέ ύπηρετήσουν). Ἐγώ καὶ φίλος, καὶ μέλος, καὶ κεφαλή, καὶ ἀδελφός, καὶ ἀδελφή, καὶ μήτηρ, πάντα ἐγώ μόνον οἰκείως ἔχει πρός ἐμέ (μόνον ἀγάπα Με). Ἐγώ πένης διά σέ· καὶ ἀλήτης (περιπλανώμενος) διά σέ· ἐπί σταυροῦ διά σέ, ἐπί τάφου διά σέ· ἄνω ύπερ σοῦ ἐντυγχάνω τῷ Πατρί (στόν οὐρανό παρακαλῶ τόν Πατέρα γιά σένα), κάτω ύπερ σοῦ πρεσβευτής παραγέγονα παρά τοῦ Πατρός (ἥλθα στή γη, ἀπεσταλμένος ἀπό τόν Πατέρα, γιά νά γίνω δικός σου πρεσβευτής). Πάντα μοι σύ (εἶσαι τό πᾶν γιά Μένα), καὶ ἀδελφός, καὶ συγκληρονόμος, καὶ φίλος, καὶ μέλος (τμῆμα τοῦ σώματός Μου)». Καὶ ὁ μονόλογος κορυφώνεται μέ τήν παθητική ἀποστροφή: «Τί πλέον θέλεις; τί τόν φλοῦντα ἀποστρέφῃ τί τῷ κόσμῳ κάμνεις; τί εἰς πίθον ἀντλεῖς τετρημένον; (τί ἄλλο θέλεις; γιατί ἀποστρέφεσαι Αὐτόν, πού σ' ἀγαπᾷ; γιατί ἔξαντλεῖσαι στίς μέριμνες τοῦ κόσμου, πασχίζοντας νά γεμίσεις μέ νερό ἔνα τρύπιο πιθάρι;)».

Ε. Χ. Οίκονομάκος

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικής Ἐνημέρωσης

Ίδιοκτήτης:

ὁ Μητροπολίτης

Ἄττικῆς καὶ Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Διεύθυνστη:

19011 Αύλων Ἄττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ιωαννίνων 6, Μοσχάτο